

■ भिक्षामनोबिद्या वर्षते की वेत्ता? भिक्षामनोबिद्यारुप सूक्ष्मि
अस्थार्थ गोलोचना करें।

উন্নিকা।

ମାନ୍ୟବିଜ୍ଞାନେ ହିଂସିତ ପ୍ରତିକାଳ 'Psychology'
କଥାରେ ଉଦ୍‌ଦୃଶ୍ୟ ମାତ୍ର ଏକ ନାମ 'Psyche' ଏଥି 'Logos' ମୁକ୍ତା
Psyche କଥାରେ ଗୋଟିଏ soul ରେ ଆଖା, ଗୋଟିଏ Logos କଥାରେ
ଉଚ୍ଚ ବିଜ୍ଞାନ ଏ ବିଜ୍ଞାନ । ଗୋଟିଏ କଥାରେ ବ୍ୟୁଧ ପରିଚାର ଗୋଟିଏ
ମନ 'Science of Soul' ରେ 'ଆଖାର ବିଜ୍ଞାନ', ପ୍ରାଚୀନକାଳେ
ଶିଖ ମାନ୍ୟବିଜ୍ଞାନୀୟ ମାନ୍ୟବିଜ୍ଞାନରେ 'ଆଖାର ବିଜ୍ଞାନ' ପିଲାଷ୍ଟ୍-
ଅଳ୍ପ ଫଳ୍ପିଲେନ । ଅନ୍ତର୍ଭାବ ଆଖାର ଅର୍ଥିତେ ବାଲ ମାନ
କଣ୍ଠରେ, ପରବତୀକାଳେ ମାନ୍ୟବିଜ୍ଞାନୀୟ ମାନ୍ୟବିଜ୍ଞାନରୁ 'ଜୀବତ
ବିଜ୍ଞାନ' ରେ 'Science of conscious' ବାଲ ଉପରେ କଣ୍ଠରେ
ଗୋଟିଏ ପରବତୀକାଳେ ମାନ୍ୟବିଜ୍ଞାନରୁ କ୍ରିତିନିମ୍ନ କାଳୀରେ ଉପରେ
ଅତିରିକ୍ତ କଣ୍ଠରେ ଏହି 'ଆଖାର ବିଜ୍ଞାନ' ରେ 'Science of
behaviour' ନବିଜ୍ଞାନ ଅଳ୍ପ କଣ୍ଠରେ । ଅନ୍ତର୍ଭାବ ଆଖାର ବିଜ୍ଞାନ
ହିଂସାଧ୍ୟ ରେ ବିଭିନ୍ନରେ ବ୍ୟୁଧପାଠ ଶାଖିରେ ରାତା ପରିବର୍ତ୍ତନୀ-
ମୂର୍ଖ ଦ୍ୱାରା ଏ ବିଭିନ୍ନରେ ଗୋଟିଏ ବିଜ୍ଞାନ ପାଇଁ ଥାଏ ।

• शिक्षा व्यवस्था

ମାନ୍ଦ୍ରାଷ୍ଟର ଜୋବେନ୍ତ ସିଙ୍ଗୁଟର ପରିପତ୍ରର ଜୋବ
କିମ୍ବା ମାଣ୍ଡ୍ରାଷ୍ଟର ମାନ୍ଦ୍ରାଷ୍ଟର ଆପଣ କିମ୍ବା ମାନ୍ଦ୍ରାଷ୍ଟର ଅନ୍ତିମ
ଅଧିକ ରତ୍ନମାଳା । ଉଚ୍ଚନ୍ତିକ କାଳ କିମ୍ବା ବିଦ୍ୟାଗତ କିମ୍ବା ମାନ୍ଦ୍ରାଷ୍ଟର
ଯଶାଲ୍ କହେ ତୋଳାଏ କହ୍ୟ କିମ୍ବା ମାନ୍ଦ୍ରାଷ୍ଟର ଉଚ୍ଚନ୍ତିକ କାଳ
ଆମି ପ୍ରକଟନ୍ତେ ମିତିରେ ଦିକ ମୂର୍ଖ ବିଚାର କରାଏ ଏହୀ କହୁନ
ଏହୁ ମାନ୍ଦ୍ରାଷ୍ଟର ଆପଣ ଅକଳ କାହାରାକୁଲ୍ଲିଖ୍ୟ ଆହାପ୍ରେ
ମିଥ୍ୟ ମାରୁନ । ଏହୁ ପାଇଁ , ମାନ୍ଦ୍ରାଷ୍ଟର ଗୋଟ୍ଟିନିମ୍ବ କିମ୍ବା କୁଳ
ତାର ଅନ୍ତିକ ଏହୁ ସୁବାହୁକ ଉପେ ଦିକ ମୂର୍ଖ ବେଳେରେ କାହାରୁ

ଶିକ୍ଷା-ମାନ୍ୟବିଜ୍ଞାନ [Educational Psychology]

ଶ୍ଵାସ ବିଦ୍ଧିଟ ରୋଗେ ମୁ ଡେଇ ମାତ୍ରାଧର୍ତ୍ତ ମିଳ୍ଯାକାଲୀନ ଗୋଟିଏଣ୍ଡ୍
ଫିଲ୍ୟୁମିଲନ କରି ହୁବ ଗ୍ୟାଫିର୍ ବଳା ହୁବ ମିଳ୍ଯା-ମାନାପିତ୍ତାନ ।

ମିଳା ମାନବିଜ୍ଞାନ- କିମ୍ବା ମାନବିଜ୍ଞାନ ଶୈଳୀଲିଙ୍କ ଅତ୍ୟଧିକ ଆଧୁନିକ ମାନବିଜ୍ଞାନ କାହା ମୁଣ୍ଡ । ଏହି ଦେଖିବି ବଳିତ ମାନବିଜ୍ଞାନ ମାନବିଜ୍ଞାନ- ଗୋପନୀୟ ମାନବିଜ୍ଞାନ- ମାନବିଜ୍ଞାନ ପ୍ରାଥମିକ ଅତ୍ୟଧିକ ମଳ ମାନବିଜ୍ଞାନ- ପାଠ୍ୟର ଅନୁଷ୍ଠାନିକ କରା ଓ ଅଧ୍ୟାୟ ପାଠ୍ୟ ମଧ୍ୟ କରା ।

ମିଳିବି ମାନବିଜ୍ଞାନ ବିଭିନ୍ନଭେଦ ମିଳା ମାନବିଜ୍ଞାନ ଅତ୍ୟଧିକ ମଧ୍ୟରେ । ମଧ୍ୟ-

i) ମାନବିଜ୍ଞାନରେ ବିଭିନ୍ନ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ (Crow and Crow) ବାଲାଦିନ - "ମିଳା- ମାନବିଜ୍ଞାନ ସ୍ଥକିର କମ ମୁଣ୍ଡ ପରିଚିତ ବର୍ଣ୍ଣ ପରିଚିତ କିମ୍ବା କୁଳକ ଜୀବିତରେ କରା ଓ ସ୍ମରଣ କରୁ ।" (Educational Psychology describes and explains the learning experience of an individual from birth through old age.)

ii) ମାନବିଜ୍ଞାନ ବାନାର୍ (Barnard) ବାଲାଦିନ - "ମିଳା- ମାନବିଜ୍ଞାନ ମାନବିଜ୍ଞାନ କାହା ମଳ ମିଳାଇବି ଓ ମିଳାଇବି- ଅତ୍ୟଧିକ ମିଳା କରା ।" (Educational Psychology, one of the major divisions of the board study, class with learning and teaching, specially in the schools, which are society's formal institution of facilitating learning)

iii) ମୂଲନିଦି ପିଲ (Peel) ବାଲାଦିନ - "ମିଳା- ମାନବିଜ୍ଞାନ ମଳ ମିଳାଇବି ବିଭାଗ ।" (Educational Psychology is the science of education.)

ଅତ୍ୟଧିକ , ମାନବିଜ୍ଞାନ ମିଳିବି ଅତ୍ୟଧିକ କିମ୍ବା ମାନବିଜ୍ଞାନ ଶୈଳୀଲିଙ୍କ ଦିକ୍ଷି- ମଳ- ମିଳା ମାନବିଜ୍ଞାନ । ତୁ ମାନବିଜ୍ଞାନ- ଅତ୍ୟଧିକ ମିଳାଇବି ପ୍ରାଥମିକ ଆଧୁନିକ କରାଇ- ମିଳା ମାନବିଜ୍ଞାନ- ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟରେ କାହା ନାୟ , ମାନବିଜ୍ଞାନ- ଅତ୍ୟଧିକ ଶୈଳୀଲିଙ୍କ ଆଧୁନିକ କରାଇ ପାଇ ମିଳାଇବି କରାଇ ଅନ୍ୟାୟ ଅତ୍ୟଧିକ ପାଇ , ମିଳାଇବି କରାଇ ଅତ୍ୟଧିକ ସିରା- ପାଇ କରାଇ ଅନ୍ୟାୟ 3 ସ୍ମରଣ କରା ଓ ମିଳା- ମାନବିଜ୍ଞାନ କାହା କରାଇ ।

ମିଳା - ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ ଅନୁଭିତି (Nature of Educational Psychology)

ମିଳା - ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ ଅନୁଭିତି ଅଧିକ ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ ଯେଉଁ ହୁଏଥିଲା
ନାହିଁ । ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ ଜୀବିତର ଅନୁଭିତି କ୍ଷମିତା - ମିଳା
ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ ନିରାପଦ ଅନୁଭିତି - ଆହୁ ଉଚ୍ଛିତ । ମିଳା - ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ
କ୍ଷମିତା - ଅନୁଭିତି ଅନୁଭିତି ହୁଲି ନିମ୍ନକାମ -

(i) ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ ଆଧା :

ମିଳାର କ୍ଷମିତା - ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ ନିରାପଦ
ଅନୁଭିତି ହୋଇଗାଏ ଖରୁ ଦ୍ୱାରା ନିରାପଦ କ୍ଷମିତା - ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ
ଉଚ୍ଚିତ ହେବାକ । ମିଳା - ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ କ୍ଷମିତା ଅନ୍ତର୍ମା,
ମିଳାର ପାନ୍ଥିତ - ଏହି ମିଳାର କଳ ନିରାପଦ - ଗୋଲାଚନା କ୍ଷମିତା
ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ - ଓନାକୁ ମିଳାକୁଣ୍ଡିତ - ଅନ୍ତର୍ମାଜ କ୍ଷମିତା । କ୍ଷମିତା,
ମିଳା - ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ କଳ ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ ଅନ୍ତର୍ମା ଏବଂ
ମିଳାମିତି - ମିଳାକୁଣ୍ଡିତ ଚାହିଦା ଏହି ପରିଚ୍ଛାମାଟ ପାଣିପିତ୍ତଣାଟ
ତାଏ ଗୋଟିଏ - କ୍ଷମିତିଲବ କ୍ଷମିତା ।

(ii) ଅନୁକୋନ ପଦ୍ଧତି :

ମିଳାର କ୍ଷେତ୍ର - ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ ନିରାପଦ
ଅନୁଭିତି ଆହୁଙ କ୍ଷମିତା - ମିଳାନାଟନେ ଅନ୍ତର୍ମାଜ କଣ ଏହି ମିଳାନାଟ
ଏହିତ ନିରାପଦ - ଅନ୍ତର୍ମାଜ ଅନ୍ତର୍ମାନ - କଣାର ଉଚ୍ଚିତ ନିରାପଦ - ମିଳା -
ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ କଳ ହେବାକ । ମିଳାନାଟ ପାନ୍ଥିତ ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ
ଅନୁଭିତ କିନା, ମିଳାର ଉଚ୍ଚିତ ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ - ଗୋଟିଏଟ ଜୀବିତିକ
ନିରାପଦ ଲଞ୍ଛନ କ୍ଷମିତା - କିନା, ମିଳାକୁ କୀଟରେ ଗୋଟିଏଟ କାହିଁ
ତୁଳା ଯାଏ - ଏହିତ ନିରାପଦ - ମିଳା - ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ ଗୋଲାଚନା -
ଶିମାଣନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ମିଳା - ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ ମିଳାକୁଣ୍ଡିତ - ଗୋଟିଏଟ
ଗୋଲାଚନାଟ - ପ୍ରବିନ ।

(iii) ବିଶ୍ୱାସ ଦୃଷ୍ଟିକେନ୍ଦ୍ରିୟ :

ମିଳା - ଶାନ୍ତିପିତ୍ତଣାଟ ଉଚ୍ଚିତ ଥିଲ କୀଟରେ
ନିରାପଦ ଗୋଟିଏ ଅନ୍ତର୍ମାନ କଣ ଯାଏ, କୀଟର ଘରେ, ଅନ୍ତର୍ମା - ଦୀର୍ଘ
ଧୂପି - ମିଳା ଅଦାନ କଣ ଯାଏ ଦୀର୍ଘରୀତି । କ୍ଷମିତା ଦେବତା -

ଦୁଇତିଥି ନିଷ୍ଠ ମାନ୍ୟ ଆନନ୍ଦିତାନ ଗୋଟିଏ - ଗୋଲେଟ୍ ପିଚପ୍ରକୃତ
ଖୋଲାଚନ କ୍ଷେତ୍ର ।

(iv) ନିଷ୍ଠ ପରୀକ୍ଷାକୂଳଙ୍କ ପଦ୍ଧତି ଜ୍ଞାନଶଳୀ ଓ ଉତ୍ସମୀଳନ ଫ୍ରେଣ୍ଡ୍ :

ଆର୍ଦ୍ରନିକ ମିକ୍ୟା - ମାନ୍ୟ
ବିଜ୍ଞାନ - ମାନ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ । ଭାବା ହାତାତ୍ମକ କ୍ଷେତ୍ରର ନାମ
ପରୀକ୍ଷାନିଯୀବ୍ୟା କ୍ଷେତ୍ର ଉତ୍ସମୀଳନ ଓ ବିଧାନ ଅନୁକ୍ରମ ନାମାବଳୀ
ତଥପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମିକ୍ୟାଟ ପ୍ରସନ୍ନ କାହା । - ଗେର୍ଡ ମିକ୍ୟା - ମାନ୍ୟ -
ଓଜାନ ନିଷ୍ଠ କ୍ଷେତ୍ର ପରୀକ୍ଷାକୂଳଙ୍କ ଦିକ୍ଷତ ଜାତ ଉତ୍ୱିତ୍ତ । ଗେର୍ଡ -
ମିକ୍ୟା - ମାନ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ ଏହା ଛୁଟୁମାତ୍ର ପ୍ରାଣବିକୁଳ
ବିଜ୍ଞାନ ବଳା ଯାଏ ନା । ମିକ୍ୟା - ମାନ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ ଏତେକାନ୍ତର ଜାତ
ନିଷ୍ଠ ଜ୍ଞାନଶଳୀ ଏହି ଉତ୍ସମୀଳନ ଦ୍ୱାରା ଆବ୍ଲାଷା ମିକ୍ୟାକାଲୀନ
ଓଚନ୍ଦିନ ଅନ୍ତର୍ଭାବ ଫ୍ରେଣ୍ଡ୍ ମିକ୍ୟାଟ ଅବଳ କଣ୍ଠେ ପାପ୍ରାପ ।

(v) ପ୍ରମକ ବିଜ୍ଞାନ :- ଆର୍ଦ୍ରନିକ ମିକ୍ୟା - ମାନ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ -
ନିଷ୍ଠ ଉତ୍ସମୀଳନ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ବିଜ୍ଞାନ ଆବ୍ରତ୍ତ ଅବସର୍ପନ -
କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ ପିଲ୍ଲାର ମିକ୍ୟାଟ ପ୍ରସନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ର । ଭାବ ଉତ୍ସମୀଳନ
ପ୍ରକୃତି ନିଷ୍ଠ ଜ୍ଞାନଶଳୀ କାହା, ମିମନ - ଅନ୍ତର୍ଭାଲାନ୍ତର ଅନ୍ତର୍ଭାବ
ବିଜ୍ଞାନ କାହା, ବୁକ୍ରି - ଆତପ୍ରେର ଅକ୍ରତି ନିଷ୍ଠ କାହା
ହିତ୍ୟାଦି କାଜ ମିକ୍ୟା - ମାନ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ ଏକବେଳେ କାହା ଯାଏ ।
ତାହିଁ ଆର୍ଦ୍ରନିକ ମିକ୍ୟା - ମାନ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ ମେଳେ ପ୍ରମକ ବିଜ୍ଞାନ -
ପିଲ୍ଲାର ମିକ୍ୟାଟ କହୁନ ।

(vi) ଗୋଟିଏବିଜ୍ଞାନ ଚତୁର୍ବିକ୍ଷଣ :

ମାନ୍ୟ ମିମନ ଅନ୍ତର୍ଭାବ କାହାର କାହା

- ଆର୍ଦ୍ରନିକ ମିକ୍ୟା - ମାନ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ ବିଜ୍ଞାନର ପରୀକ୍ଷାଲାଭ
ଓଜାନ ବିଜ୍ଞାନର କାଜ ଲାଭାବ୍ୟ । ମାନ୍ୟ ପ୍ରକୃତି ପ୍ରକୃତି
ତଥପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଷ୍ଠ କାହା କହୁନ୍ତାରେ ଓଚନ୍ଦିନ ପ୍ରାଣିଗ୍ରେ ବ୍ୟାଧୀର
ଦ୍ୱାରା କାହା ଅନ୍ତର୍ଭାବ । ନାତ୍ରେ । (Anthropology), ପଦ୍ଧତିଶୀଳ୍ଯ୍ୟ
(Physics), ରୂପାବଳ ଶିଳ୍ପୀ (Chemistry) ବିଜ୍ଞାନ (Biology)

প্রতিটি বিজ্ঞানের আবিষ্কার বিষয়াক্তি উচ্চা - মনোবিজ্ঞানে
ক্ষেত্রে রেটার্নে প্রযুক্তি করা হচ্ছে ।

(vii) মানব-কল্যাণে নিম্নলিখিত :

গোষ্ঠী পরিষ্কারণীক্ষণের দ্বারা শাস্ত্রাধৃত মিক্রোকালীন গোচরণ
সম্ভব মনুব আবিষ্কার ক্ষম ও বিষয়াক্তি কর্তৃ তা মানব কল্যাণের
জীবনে মিক্র-বিজ্ঞানের উপর প্রযুক্তি করা হচ্ছে । একটি ৩
অমাসিক মাসে হঢ়-এমন বিষয় নিম্নোক্ত মিক্রো-মনোবিজ্ঞান
গোলোচনা কর্তৃ ।

মন্তব্য :-

মিক্রো-মনোবিজ্ঞান-কৈবল্যাশ-গোষ্ঠীক বা
কৈবল্যাশ প্রযুক্তির মূল নির্মাণ অভিযানে বৃদ্ধি নি ।
একটি পরিস্থিতি বিজ্ঞান বা প্রযুক্তি ক্ষেত্রে প্রিমুম গোষ্ঠী মিক্রো-
বিজ্ঞান-মনোবিজ্ঞান তে নিম্নোক্ত পদ্ধতি ৩ কৌশল-মিক্রো-
বিজ্ঞান-গোচরণ-গোলোচনা কর্তৃ প্রয়- তা শাস্ত্রাধৃত কৌশল-
ক্ষেত্রে আজগাই গোষ্ঠী মিক্রো-প্রযুক্তি কর্তৃ প্রয়-
অধিক মানব-কল্যাণের কার্য প্রযুক্তি কর্তৃ । এইস্থলে
গোষ্ঠী মিক্রো-মনোবিজ্ঞানের প্রকৃতে ঘৃণনা ।